

Az Alkotmánybíróság részére
1015, Budapest, Donáti u. 35-45.

IV/3725/2021.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: <u>IV/3725-17/2021</u>	
Érkezett: <u>2022 JÚN 10.</u>	
Példány: <u>1</u>	Készítődátum: <u>10</u> db
Melléklet: <u>10</u>	<u>1</u>

Alulírott [redacted] indítványozó a meghatalmazott jogi képviselőm útján (dr. Hüttl Tivadar ügyvéd, [redacted])

[redacted] útján a az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján indított **IV/3725/2021. alkotmányjogi panaszeljárásban** az Alkotmánybíróság ügyrendjéről 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat 35. § alapján az alábbi észrevételeket teszem:

1. A T. Alkotmánybíróság az Abtv. 57. § (2) bekezdése alapján megkereste az alkotmányjogi panaszeljárás alapját képző közigazgatási per alperesét, az Alkotmányvédelmi Hivatalt. A megkeresés a nemzetbiztonsági szolgálatnak a megismerési engedély iránti kérelmekről szóló döntéshozatali gyakorlatával kapcsolatos kérdéseket tartalmazott.
2. Az alperes AH/12077-1/2022.-2. iktató számon megküldött és a T. Alkotmánybíróság honlapján elérhető válasza szerint "kizárólag az érintett és kizárólag személyesen jogosult megismerni a nemzeti minősítésű személyes adatot". Az érintettnek "titoktartási nyilatkozatot kell tennie, valamint be kell tartania a minősített adatok védelmére vonatkozó szabályokat, ezért pl. írásban fel kell hívni az érintett figyelmét a minősített adattal való visszaélés esetleges büntetőjogi következményeire". A megismerési engedélyről szóló megtagadó döntés mérlegelési szempontjaira irányuló alkotmánybírósági kérdés kapcsán az alperes előadta, hogy a "Mavtv. 5. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt, Magyarország nemzetbiztonsági tevékenysége, mint minősítéssel védhető közérdek védelme érdekében minősíti a nála keletkezett adatokat". Az alperes szükségességi és arányossági teszt segítségével mérlegeli a nemzetbiztonsági közérdeket az információs önrendelkezési jogot hordozó magánérdekkel szemben. Az Alkotmányvédelmi Hivatal tájékoztatása szerint 2021-ben 107 megismerési engedély iránti kérelemről döntött, és egyszer sem jutott arra az eredményre, hogy biztosítja az információs önrendelkezési jognak a Mavtv. 11. § szerinti korlátozott érvényesülését.
3. Az Ügyrend 35. § szerint az alkotmányjogi panaszeljárásban indítvány-kiegészítést az érdemi tervezetnek a testület általi tárgyalásra kitűzéséig lehet benyújtani, ezt követően új ügyként kell elbírálni. Tekintettel az Alkotmányvédelmi Hivatal nyilatkozatára, az indítványozó okirati bizonyítékokkal kívánja kiegészíteni a beadványát. A bizonyítékok alkalmasak annak a valószínűsítésére, hogy az Alkotmányvédelmi Hivatal a megkeresésben adott válaszában bemutatott jogértelmezés és jogalkalmazás mellett más módon jár el egyes megismerési

kérelmekről szóló döntés kapcsán. Ugyan jelen eljárásban született érdemi határozat a Mavtv. alapján, de a T. Alkotmánybíróság számára fontos adalék lehet – különösen alkotmányos követelmények megfogalmazása esetén – a nemzetbiztonsági szervek visszaélésszerű eljárási gyakorlatának a bemutatása.

4. Az indítványozó számára a jelen eljárásban jogi képvisellet nyújtó Társaság a Szabadságjogokért közhasznú egyesület jogsegélyszolgálata a Pegasus-botrányban érintett újságírókat, ügyvédek, civil vezetőket képvisel. Ennek keretében mind az Alkotmányvédelmi Hivatalhoz, mind az Információs Hivatalhoz megismerési engedély-kérelmekkel fordultak. A nemzetbiztonsági szervek mellékelten csatolt – anonimizált – határozatai egyetlen alkalommal sem tartalmazzak a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (Mavtv.) 11. § (2) bekezdése szerinti döntést.

5. Az érintetti kérelmek két adatvédelmi joggyakorlást tartalmaztak:

a. kérték az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 14. § b) pont és a 17. § (1) és (2) bekezdései alapján a minősítő személyéről, valamint a minősítés kezdetéről és végéről a tájékoztatást;

b. kérték a Mavtv. 11. § (1) bekezdés alapján az érintettek a saját személyes adataik tekintetében az Alkotmányvédelmi Hivatal által kezelt nemzeti minősítésű személyes adatok tekintetében a megismerési engedély megadását.

Az Alkotmányvédelmi Hivatalnak a megismerési engedély iránti kérelmek megadására irányuló eljárásban hozott határozatai (lásd 1-5. számú mellékletek) az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.) 46. § (1) bekezdés a) pontja alapján visszautasították a kérelmeket.

6. A visszautasító határozatok indokolása szerint „az Infotv. 17. § (3) bekezdés szerinti hozzáférési jogról szóló tájékoztatásnak – az Nbtv. 48. § (1) bekezdésére hivatkozással, nemzetbiztonsági érdekből való – megtagadása és a Mavtv. 11. §-a szerinti megismerési jog egyidejű alkalmazása logikailag kizárt, hiszen a Mavtv. szerinti kérelem érdemi elbírálása során sérülne a hivatkozott nemzetbiztonsági érdek.” A Hivatal szerint az Infotv. és az Nbtv. speciális szabályként értelmezhető a Mavtv. 11. § (1) bekezdés általános szabályához képest. A végzések rámutatnak, hogy a Kérelmezőknek a nemzetbiztonsági érdekre figyelemmel nem lehet ismerete arról, hogy a Hivatal kezelésében vannak-e személyes adatai, amelyeket nemzeti minősítéssel láttak el, ezért hiányzik az eljárások jogszabályban meghatározott feltétele, így az Ákr. 46. § (1) bekezdés a) pont szerinti visszautasításnak van helye.

7. Az indítványozó rámutat, hogy az Alkotmányvédelmi Hivatalnak a mellékelt határozataiból kirajzolódó jogértelmezése téves, mert összekeveri a személyes adatok minősítésével kapcsolatos hozzáférési jogot a megismerési engedély iránti kérelemmel. Az Infotv. szerinti hozzáférési jog (amely lényegében a tájékoztatást jelenti) keretében történő tájékoztatás kérése nem jelenti ugyanis magának a minősített adatnak a megismerését. A Mavtv. 3. § 1. a) pont szerint nemzeti minősített adat: a minősítéssel védhető közérdekek körébe tartozó, a minősítési jelölést az e törvényben, valamint az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályokban meghatározott formai követelményeknek megfelelően tartalmazó olyan adat, amelyről - a

megjelenési formájától függetlenül - a minősítő a minősítési eljárás során megállapította, hogy az érvényességi időn belüli nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése, módosítása vagy felhasználása, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé, valamint az arra jogosult részére hozzáférhetetlenné tétele a minősítéssel védhető közérdekek közül bármelyiket közvetlenül sérti vagy veszélyeztet (a továbbiakban együtt: károsítja), és tartalmára tekintettel annak nyilvánosságát és megismerhetőségét a minősítés keretében korlátozza. Ettől elkülönítve határozza meg a Mavtv. a minősítés érvényességi idejének fogalmát (3. § 2. pont) és a minősítő fogalmát (3. § 3. pont), ezek tehát fogalmilag nem a minősített adat részei, hanem a minősítés jellemzői. Az 5. § (8) bekezdés szerint a minősített adat kezelése során mindig egyértelműen felismerhetőnek kell lennie az adat minősített jellegének. A nemzeti minősített adat hordozóján vagy - ha arra nincs lehetőség - külön kísérlapon fel kell tüntetni a minősítési szintet, az érvényességi időt, a minősítő nevét és beosztását (a továbbiakban együtt: minősítési jelölés). Látható, hogy a hozzáférési jog keretében kért személyes adatai fizikailag is elkülönülnek a ténylegesen minősített adattól. A Nemzeti Biztonsági Felügyelet működésének, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről 90/2010. (III. 26.) Korm. rendelet (továbbiakban: Rendelet) 38. § (1) bekezdése szerint a nemzeti minősített adat készítése során a készítő a minősítési szintet, az érvényességi időt, a minősítő nevét és beosztását az adathordozó első oldalának felső részén vagy - ha ezt az adathordozó jellege kizárja - külön kísérlapon vagy elektronikus adatállományban tünteti fel. A Rendelet 38. § (3) bekezdés értelmében a nemzeti minősített adatot tartalmazó adathordozó eredeti irattári példányán, vagy - ha ezt az adathordozó jellege kizárja - külön kísérlapon vagy elektronikus adatállományban szerepel a minősítési javaslat és a minősítési javaslat tárgyában hozott döntés. A minősítési javaslat és a minősítési javaslat tárgyában hozott döntés minősített adatot nem tartalmazhat. A minősítő a döntését saját kezűleg aláírja vagy elektronikus aláírásával látja el.

8. Az Alkotmányvédelmi Hivatal gyakorlata tehát közel sem olyan egyértelmű és következetes, mint azt a T. Alkotmánybíróság felé küldött tájékoztatásban előadta. A mellékelt határozatokból látható, hogy a megismerési engedély jogintézményt összemossa az Infotv. keretében kérhető tájékoztatási joggal, és az utóbbi korlátozására alapított érvelésében érdemi döntést sem hoz – legalábbis a mellékletekkel igazolt esetekben – a megismerési engedély kérelmek tárgyában.
9. Ugyan a jelen alkotmányjogi panasz eljárás az Alkotmányvédelmi Hivatal gyakorlatára vonatkozik, az indítványozói oldal tájékoztatja a T. Alkotmánybíróságot az Információs Hivatal vonatkozó gyakorlatáról is. A 6-10. mellékletek az IH egységes gyakorlatát mutatják az AH felé feltett kérdésekkel megegyező érintetti jogérvényesítés kapcsán. Az IH jogalkalmazási gyakorlata, hogy az Ákr. 44. § alapján hiánypótlásra hívja fel a az érintett kérelmezőket, mert az álláspontja szerint a „Kérelmező köteles benyújtani a megismerési engedély iránti kérelemmel érintett minősített adat azonosításához szükséges adatot”. Az IH szerint a megismerési engedély kérelmek vizsgálata során „minden nemzeti minősítésű személyes adata, mint közelebből meg nem határozott adathalmaz tekintetében nem folytatható le a megismerési engedély kiadására vagy a kérelem elutasítására vezető eljárás”. Az IH

szerint a „pontosan beazonosítható minősített adat közlésének elmulasztása a kérelem hiányosságára vezet, amely okán sem a minősített adat létezése, sem az Információs Hivatal adatkezelői minősége, sem az esetleges minősítő személye nem tisztázott”. Az IH szerinti neki nem feladata megismerési engedély iránti eljárásban az adatkezelői minőségéről nyilatkozni, illetve a saját adatbázisaiban keresést folytatni a felperes személyét illetően. Ehhez társul az Infotv. szerinti tájékoztatásnak az Nbtv. 48. § (1) bekezdésre alapított korlátozása. Az IH a megismerési engedély elbírálására irányuló eljárások az Ákr. 47. § (1) bekezdés b) pontjára hivatkozva szüntette meg. Erre akkor van lehetőség, ha a kérelmező ügyfél a hatóság felhívására nem nyilatkozik, és ennek hiányában a kérelem nem bírálható el.

10. A megismerési engedély kérelemről való döntés esetében az IH olyan elvárást – az iktatószám megjelölését - fogalmaz meg a kérelmezőkkel szemben, amelyet lehetetlen teljesíteni. A minősített adat bizalmassága következtében a kérelmező abban sem lehet biztos, hogy egyáltalán kezelnek róla minősített adatot vagy sem. Arra végképpen nincsen ráhatása az érintett jogérvényesítőnek, hogy egy nemzetbiztonsági szolgálat belső (!) rendszerében milyen iktatószámon van nyilvántartva róla egy adat.
11. Összességében látható, hogy a magyar nemzetbiztonsági szolgálatok jogalkalmazási gyakorlata azt a képet mutatja, hogy a megismerési engedély iránti kérelmek soha nem engednek teret az Alaptörvényben biztosított személyes adatok védelméhez fűződő jognak és a megismerési engedély jogintézménye - a jelenleg ismert bírósági és nemzetbiztonsági szolgálatok általi - jogalkalmazás mellett nem alkalmas a nemzetbiztonsági megfigyeléssel érintett személyek (szűk keretek közé szorított) információs önrendelkezési joga biztosítására.

Budapest, 2022- június 7.

Tisztelettel,
Képv.:

